

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल-२०१७

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ६

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम्

कोड - C.C.3.6.12

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १८/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादादारभ्य

तृतीयपादस्य प्रमिताधिकरणपर्यन्तम्)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः मन्त्रयोः यथाभाष्यं व्याख्यां लिखत । ०८
- (१) "अत्ता चराचरग्रहणात्" ।
(२) "अन्तर्याम्यधिदैवादिषु तद्धर्मव्यपदेशात्" ।
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिद् एकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ०८
- (१) सर्वत्रप्रसिद्धाधिकरणम्
(२) गुहाधिकरणम् ।
- प्रश्नः - ३ अधिलिखितेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४
- (१) "तज्जलान्" इति पदस्य अर्थः ।
(२) शारीरः इति पदस्य अर्थः ।
(३) परमात्मनः सुखविशिष्टाभिधानम् ।
(४) सूत्रस्य लक्षणम् ।
- प्रश्नः - ४ निम्नलिखितेषु केषाञ्चित् पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं लिखत ०५
- (१) चराचरस्य अत्ता कः ?
(२) अक्षिणि दृश्यमान् पुरुषः कः ?
(३) अदृश्यत्वाधिकरणे भूतयोनिपदस्य सिद्धान्तदिशा कः अर्थः ?
(४) शारीरकभाष्ये प्रथमाध्यायस्य नाम किम् ?
(५) कः पृथिव्यां तिष्ठति यं पृथिवी न वेत्ति ?
(६) शारीरकभाष्यं केन लिखितम् ?
(७) ब्रह्मसूत्रेषु कति अध्यायाः सन्ति ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ५ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः मन्त्रयोः यथाभाष्यं व्याख्यां लिखत । ०८
- (१) "वैश्वानरः साधारणशब्दविशेषात्" ।
(२) "अनुस्मृतेर्बादरिः" ।
- प्रश्नः - ६ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिद् एकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ०८
- (१) अदृश्याधिकरणम् ।
(२) वैश्वानराधिकरणम् ।

- प्रश्न: - ७ अधिलिखितेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४
- (१) वैश्वानर इति शब्दस्य विग्रहः ।
  - (२) द्युभ्वाद्यायतनम् ।
  - (३) भूतयोनिः ।
  - (४) भाष्यलक्षणम् ।
- प्रश्न: - ८ निम्नलिखितेषु केषाञ्चित् पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं लिखत । ०५
- (१) ब्रह्मसूत्राणि केन लिखितानि ?
  - (२) परमात्मनः प्रादेशमात्रश्रुतिः संपत्तिनिमित्ता अस्ति इति कः आचार्यः मन्यते ?
  - (३) विज्ञानमयः कः ?
  - (४) प्रधानं जगत्कारणम् इति के वदन्ति ?
  - (५) प्रत्यगात्मा कति भवति ?
  - (६) कया विद्यया परब्रह्म अभिधीयते ?
  - (७) प्राणः कस्मात् जायते ?
- तृतीयान्विति: (Unit-3)**
- प्रश्न: - ९ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः मन्त्रयोः यथाभाष्यं व्याख्यां लिखत ०८
- (१) "द्युभ्वाद्यायतनं स्वशब्दात्" ।
  - (२) "ईक्षतिकर्मव्यपदेशात्सः" ।
- प्रश्न: - १० अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिद् एकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ०८
- (१) अक्षराधिकरणम् ।
  - (२) दहराधिकरणम् ।
- प्रश्न: - ११ अधिलिखितयोः एकां टिप्पणीं लिखत । ०२
- (१) भूमा शब्दस्य अर्थः ।
  - (२) अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषः
- प्रश्न: - १२ निम्नलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः अतिलघूत्तरं लिखत ०२
- (१) कः नामरूपाद् विमुक्तः परात्परं पुरुषमुपैति ?
  - (२) प्रधानम् अचेतनम् उत चेतनम् ?
  - (३) किं नाम क्षेत्रज्ञः ?
  - (४) अम्बराधृतिः कस्य कर्म ?

Answer Key

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ६

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम्

कोड - C.C.3.6.12

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः -

सन्दर्भग्रन्थः - ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादादारभ्य

१८/०४/२०१७

तृतीयपादस्य प्रमिताधिकरणपर्यन्तम्)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - ३**
१. तस्माद् ब्रह्मणो जायते इति तज्जं, तस्मिंश्च लीयत इति तल्लं, तस्मिंश्चानिति स्थितिकाले चेष्टते इति तदनं जगत् ।
  २. शीर्यते इति शरीरम् । शरीरे भव इति शारीरः ।
  ३. कं ब्रह्म खं ब्रह्म इति रूपेण ।
  ४. अल्पाक्षरमसन्दिग्धं सारवद्विश्वतोमुखम् । अस्तोभमनवद्यञ्च सूत्रं सूत्रविदो विदुः
- प्रश्नः - ४**
१. परमात्मा ।
  २. ब्रह्मैव ।
  ३. परमात्मा ।
  ४. समन्वयाध्यायः ।
  ५. परमात्मा ।
  ६. शङ्कराचार्येण ।
  ७. चत्वारः ।

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ७**
१. विश्वश्चायं नश्चेति, विश्वेषां वायं नरः, विश्वे वा नरा अस्येति विश्वानरः = परमात्मा । विश्वानर एव वैश्वानरः ।
  २. द्यौश्च भूश्च द्युभुवौ द्युभुवादी यस्य तदिदं द्युभ्वादि । तस्य आयतनम् ।
  ३. भूतानां योनिः भूतयोनिः परमात्मा इत्यर्थः ।
  ४. सूत्रार्थो वर्ण्यते यत्र वाक्यैः सूत्रानुसारिभिः । स्वपदानि च वर्ण्यन्ते भाष्यं भाष्यविदो विदुः
- प्रश्नः - ८**
१. बादरायणमुनिना ।
  २. जैमिनिः ।
  ३. शारीरः ।
  ४. साङ्ख्याः ।
  ५. एक एव ।
  ६. पराविद्यया ।
  ७. परमात्मनसकाशात्

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्नः - ११**
१. बहोः भावः भूमा । ब्रह्म इत्यर्थः ।
  २. सर्वगतस्यापि परमात्मनः उपलब्धिः अङ्गुष्ठमात्रपरिमाणे हृदये भवतीति परमात्मा अङ्गुष्ठमात्रः ।
- प्रश्नः - १२**
१. विद्वान् ।
  २. अचेतनम् ।
  ३. जीवः ।
  ४. परमेश्वरस्य ।